

ULUSLARARASI SOSYAL ARAŞTIRMALAR DERGİSİ THE JOURNAL OF INTERNATIONAL SOCIAL RESEARCH

Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi/The Journal of International Social Research

Cilt: 15 Sayı: 87 Nisan 2022 & Volume: 15 Issue: 87 April 2022

Received: Apr 01, 2022, Manuscript No. jisr-22-61289; Editor assigned: Apr 04, 2022, Pre QC

No. jisr-22-61289(PQ); Reviewed: Apr 18, 2022, QC No. jisr-22-61289; Revised: Apr 22, 2022,

Manuscript No. jisr-22-61289(R); Published: Apr 29, 2022, DOI: 10.17719/jisr.2022.61289

www.sosyalarastirmalar.com Issn: 1307-9581

DESTINASYON AİDİYETİ VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK EKSENİNDE KITE SÖRF TURİZMİ: AKYAKA SPOTU

Salim AKÇAY*
Faruk YÜKSEL**
Funda ÖN***
Büşra UZUN****

ÖZET

Bu çalışma ile; Akyaka'daki kite sörf turizmi bağlamında, kite sörfün sürdürülebilir turizme olan etkilerini ve paydaşların destinasyon aidiyetlerini ortaya koymak amaçlanmıştır. Çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmış olup, veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinden yararlanılmıştır. Görüşmeler 01 - 10 Ekim 2021 tarihleri arasında Akyaka'da sörf eğitmenliği yapan kişilerle gerçekleştirilmiştir. Araştırmada elde edilen veriler betimsel analiz ile çözümlenmiş, doğrudan alıntı yoluyla özetlenmiştir. Kite sörfün katılımcılar için vazgeçilmez bir deneyim olduğu ve hayat tarzlarını yansıttığı anlaşılmıştır. Katılımcıların çoğunun kendilerini Akyaka ile özdeşleştirdikleri ve destinasyona aidiyet hissettikleri görülmüştür. Kite sörfün Akyaka destinasyonunu sosyo-kültürel ve çevresel olarak etkilediği ancak en yüksek etkisinin ekonomik sürdürülebilirliğe yaptığı katkı olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Küreselleşen dünyanın post-modern toplumlarının macera arayışları ve doğayla temas halinde olma istekleri kite sörf ile buluşmakta ve kite sörfü küresel boyuta taşımaktadır (Martín-González vd, 2021). Gökova Körfezi'nde bulunan Akyaka, Türkiye'nin en popüler kite sörf noktalarından birisidir. Kite sörfün bölgeye ekonomik, sosyo-kültürel ve çevresel etkileri olacağı aşikârdır. Bölgede kite sörfle ilgili motiflere (heykeller, görseller, hediyelik eşyalar, festivaller vb.) yer verilerek, kite sörf deneyimine özgü bazı özelliklerin ön plana çıkarılması tüm paydaşlar için destinasyon aidiyeti oluşumuna katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Akyaka, Kite sörf, Sürdürülebilirlik, Destinasyon aidiyeti.

Abstract

It is aimed with this study to find out the effects of kitesurfing on sustainable tourism and the destination belongings of the stakeholders in Akyaka. In this reasearch, qualitative research method was used and also semi-structured interview technique was used as a data collection method. All interviews were done between 1st October and 10th October 2021 with surf instructors in Akyaka face to face. The data obtained were analyzed by descriptive analysis and also summarized by direct quotation. It was seen that kitesurfing is an irreplaceable experience for the participants and reflects their lifestyles as well. In addition to all of these, it demonstrates that most of the participants identify themselves with Akyaka and all feel a sense of belonging to the destination. It has been concluded that kitesurfing influences the Akyaka destination in terms of the socio-cultural and also environmentally but the highest effect is its contribution to economic sustainability. The pursuit of adventure and the desire to be in contact with nature of the post-modern societies of the globalizing world meet with kitesurfing and bring it to a global dimension. (Martin-Gonzalez vd, 2021). Akyaka is located in the gulf of Gökova which is defined as Turkey's most popular kite surfing point. It is obvious that kite surfing will has economic, socio-cultural and economic effects on the destination. In this destination, giving place to the figures which related to kite surfing (sculpture, visuals, souvenirs, festivals..etc) and highlighting some features that is special to the kite surfing experience will contribute the formation of destination belonging for all stakeholders.

Keywords: Akyaka, Kite surf, Sustainability, Destination belonging.

*Doktorant, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, SBE, salim@cettia.com, 0000-0002-1967-0448

**Dr. Öğr. Üyesi, Ordu Üniversitesi, Turizm Fakültesi, farukyuksele@odu.edu.tr, 0000-0002-4724-0007

***Doç. Dr., Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Turizm Fakültesi, fundaon@mu.edu.tr, 0000-0003-2428-7803

****Uzman, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, SBE, busrauzun@windowslive.com, 0000-0001-5788-9515

1. GİRİŞ

Amerika Birleşik Devletleri'nin 1960'lı yıllarda Hawaii Adaları'na turist ve yatırım çekmek için Hawaii'nin antik geleneği (Buckley, 2002: 407) olan sörfü pazarlama aracı olarak kullanması, sörfün Avrupa'da hızla yayılmasını ve modern anlamda bir yaşam tarzına dönüşmesini sağlamıştır (Martín-González, Swart ve Luque-Gil, 2021: 4). 1960'lardan 2021'e kadar geçen sürede, bir yaşam tarzı olarak sörf sporu ile sörf turizmi gelişme kaydetmiş ve arkasında itici güç olarak küresel hacimli, devasa bir endüstri oluşmuştur (Martín-González vd, 2021: 3).

Sörf; sörf yapmak için gerekli güce göre, başta dalga temelli ve rüzgâr temelli olmak üzere birçok türeve ve moda sahiptir (Martín González, Swart ve Luque Gil, 2019: 434). Rüzgar temelli ekstrem bir su sporu olan kite sörf; özel dizayn edilmiş ve ipler vasıtasıyla kontrol edilen bir uçurtmadan elde edilen rüzgar gücü yardımıyla, bir sörf tahtası üzerinde kayarak yapılmaktadır (Balan, Dragomirescu, Ghiata, Onoiu, ve Branet, 2021: 37; Özbek, 2014: 32).

Küreselleşen dünyanın post-modern toplumlarının macera arayışları ve doğayla temas halinde olma istekleri kite sörf ile buluşmakta ve kite sörfü küresel boyuta taşımaktadır (Martín-González vd, 2021: 3). Kite sörf için çoğunlukla okyanus ve deniz kıyıları, nehirler ve göller gibi doğal ortamlar tercih edilmektedir (Martín González vd, 2019: 435). Oldukça yeni bir spor olarak kabul edilen kite sörf, öncelikli olarak Akdeniz sahillerinde, Güney Fransa, Florida ve Hawaii gibi yerlerde yoğun olarak yapılmaktadır ve birçok katılımcıyı cezbetmesi nedeniyle kısa bir süre içerisinde dünyanın diğer yerlerinde de popüler bir spor aktivitesi haline gelmiştir (Balan vd, 2021: 37; Currer, 2002: 10). Akdeniz'e kıyısı olan ülkelerin yanı sıra Doğu ve Güneydoğu Asya ülkeleri, Amerika Birleşik Devletleri, Avustralya ve Birleşik Arap Emirlikleri'nde yapılan kite sörf Türkiye'de de gündün güne yaygınlaşmaktadır. Türkiye'de kite sörf yapılan kıyılar arasında Muğla (Bodrum-Yalıkavak), Marmaris (Gökova Körfezi-Akyaka), İstanbul (Kilyos Burç Beach Mevkii-Kuruçeşme Kıyıları), Çanakkale (Bozcaada), İzmir (Alaçatı) kıyıları yer almaktadır (Yaşar, 2014: 13). Ege bölgesinde yer alan önemli turizm destinasyonlarından Akyaka, Marmaris, Bodrum ve Fethiye'de çok sayıda kite sörf, yelken ve yat yarışları gibi organizasyonlara rastlamak mümkündür (Duman, Şahin, Uluç ve Bulut, 2021, s. 379).

Küresel çapta kite sörf sporunun en büyük organizasyonu Dünya Kiteboarding Şampiyonası'dır ve 2018 yılında 2. kez Akyaka'da düzenlenmiş; şampiyonaya bu tarihten itibaren gelecekteki 4 yıl boyunca Akyaka'nın ev sahipliği yapması kararlaştırılmıştır (Red Bull, 2018). Gökova Körfezi'nde bulunan Akyaka, Türkiye'nin en popüler kite sörf noktasıdır. Dolayısıyla Akyaka, Türkiye'de kite sörfün kalbinin attığı yer olarak tanımlanmaktadır. Hemen her gün kite sörf için gerekli olan güvenilir rüzgâra sahip, zengin sosyal hayatı ve gece hayatı olan, açık hava aktivitelerine imkân tanıyan bir destinasyondur (Polat, 2019). Gökova Kite Sörf Plajı 2011 yılında resmi olarak kite sörf plajı ilan edildikten sonra, bölgede faaliyet gösteren kite sörf okullarının sayısı hızla artmıştır (Red Bull, 2019).

Ponting'e (2008: 25) göre sörf turizmi; *"sörfçünün her zaman ikamet ettiği bölgeden en az bir gece uzaklıkta olmasını içeren ve bir sörfçü tarafından, temelde sörf dalgalarının beklentisi ile yapılan geçici konaklama ve seyahattir"*. *"Sörf sporuna aktif olarak katılmak amacıyla yurt içinde 6 ayı geçmemek üzere ya da yurt dışında 12 aydan uzun olmamak koşuluyla seyahat eden ve en az bir gece konaklayan turistler"* (Dolnicar ve Fluker, 2003: 3) sörf turizmini oluşturmaktadır.

Kite sörf giderek daha fazla katılımcıyı çeken bir spor haline gelmiştir (Balan vd, 2021: 37). Sörf turizmi geliştikçe, sörf turistlerinin türleri ve sayıları da gittikçe artmaktadır (Dolnicar ve Fluker, 2003: 3). Sörf noktalarına erişim için havayoluyla deniz aşırı seyahatler ya da karayolu taşıtlarıyla uzun sürüşler gerçekleştiren sörfçülerin karbon salınımında rol oynadığına ilişkin akademik çalışmalara rastlamak mümkün (Wheaton, 2020) olmakla birlikte, sörf topluluklarında, sörf turizmiyle ilgili çevresel, sosyo-kültürel ve ekonomik sorunlara dair farkındalık oluşmuş ve sörfçüler sürdürülebilirliğin savunucuları haline gelmiştir (Wheaton, 2020). *"Sürdürülebilir ile genel olarak, gelecekteki insanların ihtiyaçlarını karşılama yeteneklerinden ödün vermeden bugünkü ihtiyaçları karşılayan kalkınma ifade edilmektedir... sürdürülebilirlik kavramı ise, açıkça çevreyi, insanı ve ekonomik sistemleri kapsamaktadır"* (Swarbrooke, 1998: 3). Dolayısıyla, sürdürülebilir kalkınma sosyal, çevresel ve ekonomik yönlerden oluşan bir üçgeni ifade etmektedir (Chang, 2013). Sürdürülebilir turizm ise; *"mevcut ve gelecekteki ekonomik, sosyal ve çevresel etkileri tam olarak dikkate alan, ziyaretçilerin, endüstrinin, çevrenin ve ev sahibi toplulukların ihtiyaçlarını karşılayan turizm"* (UNEP ve UNWTO, 2005: 12) olarak ifade edilmektedir.

Sürdürülebilir turizm, ekonomik sürdürülebilirliğin yanı sıra doğal kaynakların, kültürel kaynakların ve insan kaynaklarının adil ve eşitlikçi bir şekilde sürekli olarak kullanılmasıyla sağlanmaktadır (Amerta, Sara ve Bagiada, 2018: 249). Sürdürülebilir turizmin gelişimi, çeşitli kaynakların kullanım düzeyi ve bu kaynakların yenilenme yetisinin önüne geçilmemesiyle mümkündür. Bu bağlamda çevre kalitesini korumak, yerel topluluklara ve turistlere fayda sağlamak, turizm ve çevre arasındaki bağları sürdürmek, yerel halk ve çevre arasındaki uyumu sağlamak, taşıma kapasitesine uygun dinamik koşulları yaratmak ve sürdürülebilir kalkınmayı gerçekleştirmek için tüm paydaşların aynı misyon üzerinde birlikte çalışmaları gerekmektedir (Amerta vd, 2018: 249).

1964 yılında kurulan ve Uluslararası Olimpiyat Komitesi tarafından sörfün dünya yönetim otoritesi olarak tanınan Uluslararası Sörf Derneği'nin (The International Surfing Association-ISA) amaçları arasında "kıyı ortamlarının korunması, iyileştirilmesi ve dünya çapında sörf kaynaklarının korunması için çalışmak" (www.isasurf.org) yer almaktadır. Uluslararası Sörf Derneği ayrıca, 2017 yılında başlattığı "CleanSeas" kampanyası ile hükümetleri, sivil toplum ile özel sektörü denizlerdeki plastik çöplerle mücadeleye dahil etmeyi amaçlamakta ve sürdürülebilirliği derneğin temel değeri olarak kabul etmektedir (www.isasurf.org).

"Sörfçüler ve aynı zamanda dünya vatandaşları olarak temiz ve sağlıklı bir okyanusun gerekliliğine yürekten inanıyoruz. Diğer çok az sporun okyanus ortamıyla bizim kadar doğrudan teması vardır, bu yüzden dünyamızın bu değerli parçasını korumak ve muhafaza etmek için elimizden gelen her şeyi yapmak hayatımızın ve görevimizin bir parçasıdır" (www.isasurf.org).

Fernando Aguerre
Uluslararası Sörf Derneği Başkanı
(The International Surfing Association-ISA President)

Doğal kaynakların sürdürülebilir ya da daha az kullanımını savunan bir bireyin ya da grubun eylemleri, çevresel açıdan sorumlu davranış olarak kabul edilmektedir (Sivek ve Hungerford, 1990). Bu sorumlu davranışların, kişinin yaşamının diğer yönleri üzerinde de sonuçları olabilen destinasyon aidiyetiyle ilişkili olması muhtemeldir (Vaske ve Kobrin, 2001). Destinasyon aidiyeti turizm alanında davranışsal ve tutumsal yaklaşımların birlikte değerlendirilmesi ile turistik destinasyonun tekrar ziyaretinden ve tavsiye edilme niyetinden oluşan davranışsal kısıtlara denk gelmektedir (Chen ve Chen, 2010: 31). Yuksel, Yuksel ve Bilim'e (2010) göre; "fiziksel olarak "yerinde" ya da "evde" olma duygusu, bireyin bir mekânla duygusal bağ oluşturduğunun bir işareti olarak düşünülebilmektedir." Bu bağlamda, "bireyin belirli bir turizm destinasyonuna yönelik bir dizi olumlu inanç ve duygusal bağları" (Veasna, Wu ve Huang, 2013: 513) destinasyon aidiyeti olarak ifade edilmekte ve turizm tecrübelerinden edinilen deneyim ile turistlerin gelecekteki davranışsal niyetlerini ortaya koyan bir olgu (Lee ve Hsu, 2013: 20) olarak kabul edilmektedir.

Lee'ye (2013) göre destinasyon aidiyetini ifade eden bağın güçlenmesi, bireylerin sürdürülebilir turizmi destekleme olasılığını arttırmaktadır. Ayrıca, sörfçülerin sörf destinasyonuna aidiyetleri ile sürdürülebilirlik arasındaki ilişkinin anlaşılması, destinasyonların sürdürülebilir şekilde kullanımını ve yönetimini kolaylaştırabilmektedir (Reineman ve Ardoin, 2018). Öte yandan, sörf noktalarının yer aldığı kıyıların sürdürülebilir kullanım amacıyla yönetilmesi için çevresel boyutun yanı sıra, kullanıcıların kendilerinin de anlaşılması gerekmektedir (Reineman ve Ardoin, 2018). Dolayısıyla, çalışmanın amacı bu çerçevede şekillenmiş ve araştırma ile; Akyaka'daki kite sörf turizmi bağlamında, kite sörfün sürdürülebilir turizme olan etkilerini ve paydaşların destinasyon aidiyetlerini ortaya koymak amaçlanmıştır.

2. YÖNTEM

Çalışmada nitel araştırma yönteminden yararlanılmıştır. Böylece ilgili paydaşların görüşlerinin derinlemesine incelenebileceği ve kite sörfüne ilişkin detaylı bilgiler elde edilebileceği düşünülmektedir. Araştırma deseni olarak durum çalışması belirlenen çalışmada, veri toplama aracı olarak görüşme tekniğinden yararlanılmıştır. Görüşme tekniğinde katılımcılar deneyimlerini, duygularını ve fikirlerini daha rahat bir şekilde ifade etmektedir (Proctor, 2005; Kim, Eves ve Scarles, 2009). Araştırmada yapılandırılmış, yapılandırılmamış ve yarı yapılandırılmış olmak üzere belirtilen üç farklı görüşme tekniklerinden (Yıldırım ve Şimşek, 2013) yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Bu teknikte soruları içeren görüşme formu önceden hazırlanmakta olup, görüşme esnasında soruların sırası değişebilmekte ve yeni sorular da dahil

edilebilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2013; Ekiz, 2015). Bu doğrultuda yapılan literatür taraması sonrasında Hugues Dit Ciles (2009)'un çalışmasından yararlanılarak görüşme formu oluşturulmuş, alanında uzman iki kişi tarafından incelenmiş ve sorulara son hali verilmiştir. Görüşme formunda Akyaka, kite sörf ve sürdürülebilir turizm ile ilgili sorular yer almaktadır.

Araştırmada zengin bilgiye sahip olduğu düşünülen durumların keşfedilmesinde, derinlemesine çalışılmasında ve açıklanmasında faydalı olan (Yıldırım ve Şimşek, 2013) amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Ölçüt örneklemede önceden belirlenen bir dizi ölçüt kullanılabilen veya araştırmacılar tarafından belirlenebilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bu bağlamda araştırmanın yapıldığı Akyaka bölgesinde kite sörf eğitmenliği yapılması ölçüt olarak belirlenmiş olup, Akyaka'da çalışan kite sörf eğitmenleri araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Paydaşların araştırmaya katılımında gönüllülük esas alınmıştır.

Görüşmeler, araştırmaya katılmayı gönüllülük esasına göre kabul eden paydaşlar (Akyaka'da sörf eğitmenliği yapan kişiler) ile görev yaptıkları işletmelerde gerçekleştirilmiştir. 01 - 10 Ekim 2021 tarihleri arasında yapılan görüşmeler, eğitmenlerin izniyle ses kaydına alınmış ve 15-30 dakika sürmüştür. Sörf eğitmenleriyle yapılan görüşmeler tekrara düşmesinden sonra, verilerin belirli bir doygunluğa ulaştığı anlaşılmaması sebebiyle katılımcı sayısı yeterli görülmüş ve dokuz (9) kişi ile sınırlandırılmıştır. Eğitmenlere ilişkin demografik özellikler araştırmanın bulgular kısmında verilmiştir. Görüşme yapılan kişilere K1 ile K9 arasında kodlar verilmiştir. Araştırmada elde edilen veriler betimsel analiz ile çözümlenmiştir. Betimsel analizde katılımcılardan elde edilen veriler olduğu gibi gösterilmekte ve anlatılmaktadır (Sönmez ve Alacapar, 2014). Bu bağlamda veriler doğrudan alıntı yoluyla özetlenmiştir.

Araştırmanın geçerlilik ve güvenilirlik kriterlerini sağlamak amacıyla LeCompete ve Goetz (1982)'un belirttiği iç geçerlilik, dış geçerlilik, iç güvenilirlik ve dış güvenilirlik konularına dikkat edilmiştir. Araştırmada iç geçerlilik kapsamında, ilgili alan yazın detaylı bir şekilde incelenmiş, görüşme soruları hazırlanmış ve katılımcıların görüşme esnasında rahatlığı ile alınan kişisel bilgilerin saklı tutulacağı konusuna öncelik verilmiştir. Dış geçerlilik, araştırma sürecinin detaylı bir şekilde anlatımı ile sağlanmıştır. İç güvenilirlik bağlamında, doğrudan alıntılarının kullanıldığı betimsel analizden yararlanılmış, veriler objektif olarak değerlendirilmiş ve uzman iki kişi tarafından doğrulanmıştır. Dış güvenilirlik ise, katılımcılardan elde edilen veriler doğrultusunda hazırlanan rapor uzman bir kişi tarafından teyit edilmesi ile gerçekleştirilmiştir.

3. BULGULAR

Araştırmaya katılan kite sörf eğitmenlerinin demografik özellikleri Tablo 1'de verilmiştir.

Katılımcılar	Cinsiyet	Yaş	Eğitim Düzeyi	Doğum Yeri
K1	Kadın	39	Lisans	Trabzon
K2	Erkek	26	Lise	İstanbul
K3	Erkek	41	Lisans	Trabzon
K4	Erkek	30	Lise	Kütahya
K5	Erkek	37	Lisans	Ankara
K6	Erkek	25	Lisans	Antalya
K7	Erkek	33	Lisans	Gökova / Muğla
K8	Erkek	44	Lisans	Ankara
K9	Erkek	45	Lisans	Adana

Tablo 1: Katılımcıların Demografik Özellikleri

Tablo 1 incelendiğinde; katılımcıların sadece biri kadındır. Katılımcıların tamamına yakınının 30 yaş ve üzeri lisans mezunlarından oluştuğu görülmektedir. Katılımcılardan sadece bir kişi Muğla / Gökova doğumlu olup, diğerleri Türkiye'nin başka illerindedir.

Araştırmaya katılan kite sörf eğitmenleri ile yapılan görüşmeler sonucunda; elde edilen bulgular 4 ana temada toplanmıştır. Bunlar: Akyaka, Aitlik, Kite Sörf ve Sürdürülebilir Turizm.

3.1. Akyaka

Katılımcıların yarısından fazlası (6 kişi) Akyaka'da yaşamaktadır. Katılımcılar kite sörf, sakinlik, huzur, muhteşem doğa, yüksek yaşam kalitesi, bol zaman ve az trafik gibi nedenlerle Akyaka'da kalmayı tercih etmektedirler. Katılımcılardan bazılarının Akyaka ile ilgili yorumları aşağıdaki gibidir:

"Bir kere birçok yere yakın, Marmaris'e, Fethiye'ye, kite sörf mesela burayı yaşanabilir kılan bir şey. Aktif bir yaşam için burası önemli. Çok güzel bir doğası var o yaşanabilir kılıyor." (K3)

"Doğa şartları uygun, yaşam kalitesi yüksek, zaman bol trafik vs. yok." (K9)

Katılımcılardan üç kişi sezonluk olarak Akyaka'ya geldiklerini belirtmiştir. Bir katılımcının görüşü şu şekildedir;

"Bu dönemde burada, sezonluk. Kışın da dağdayım, geçen seneye kadar Kartalkaya'ydı. Bu sene daha henüz net değil." (K4)

Katılımcıların büyük bir kısmının (7 kişi) Akyaka'da yaşamaya devam etmeye veya Akyaka'ya yerleşmeye niyetli oldukları görülmüştür. Konuyla ilgili bazı katılımcı görüşleri aşağıdaki gibidir:

"Tabi ki kalmayı düşünüyorum ama belli ekonomik seviyede olmak lazım burada yaşamak için. Bundan 5-6 yıl önce herkes için yaşanabilir bir yerdi ekonomik anlamda ancak ekonomi değiştiği için birde pandemi döneminde her şey iki katına çıktığı için, ev kiralari iki katını bırak 10 katına çıktı nerdeyse. Belirli bir ekonomik seviyede olmayınca zor burada yaşamak." (K1)

"Ölene kadar burada yaşamayı düşünüyorum. En azından yazın 6 ay burada yaşamayı net bir şekilde kararlaştırdım." (K2)

Katılımcılardan biri hariç (K1) diğer tüm katılımcılar Akyaka'da çalışmaya devam etmek istediklerini ifade etmişlerdir. Bir katılımcı yaş konusuna vurgu yapmış, yaş aldıkça bu işin biraz daha güçleştiğinden bahsetmiştir. Katılımcının yanıtı aşağıdaki gibidir:

"Biraz daha genç olsaydım isterdim. Ben yaş itibari ile 39 yaşındayım bu arada. Yaş itibari ile bu işi yapmak biraz zorlaşıyor. Çünkü minimum 90 gün güneşin altında rüzgârla savaşıyoruz. Bir de fiziki efor da gerekiyor. Eğitimden olarak belirli bir güç sarf ediyoruz, beni zorlamaya başladı artık. İkinci bir gelirim olsa yapmaya devam ederim ama tek bu iş beni zorlar." (K1)

Katılımcıların aklına Akyaka denilince; azmak, doğa, kite sörf, ilkbahar, doğa harikası, sakinlik, huzur, oksijen, gece hayatı, butik olması, komünite ve rüzgâr kelimeleri gelmektedir. Katılımcılar için Akyaka, hatıralar, mutluluk, kitesörf ve hayatı ifade etmektedir. Bazı katılımcılar bölgenin sakinliğine vurgu yaparak şu sözleri söylemiştir:

"Mutluluk, hayatıma kite sörf ile girdi, Alaçatı'da öğrendim, buraya geldiğimde buraya âşık oldum. Ancak ilk geldiğimde daha sakindi, daha mütevazı bir hayat vardı, daha nişti." (K1)

"Akyaka doğasıyla da insanlarıyla da bizim için güzel eğlendiğimiz, güzel anılarımız olduğu bir yerdi. Akyaka güzel ama sakinliği korunduğu sürece güzel." (K5)

"Öğrenciliğimizde en sevdiğimiz, denize girdiğimiz, arkadaşlarımızla kamp yaptığımız bir yerdi." (K9)

Akyaka'yı tanıdıklarına tavsiye edip, etmemeye yönelik olarak katılımcıların yarısından fazlası (6 kişi) Akyaka'yı tanıdıklarına yaşamaları veya tatil yapmaları için tavsiye ederken, iki kişi sadece kite sörf için tavsiye ettiklerini dile getirmiştir. Bir kişi ise yaşanabilecek daha güzel yerlerin olduğuna vurgu yapmıştır. Soruya yönelik katılımcı yanıtlarından bazıları şöyledir:

"Evet tavsiye ediyorum, herkese ediyorum... Metropolden kaçış dönemi pandemide başlamıştı. Herkes düşünüyor bence sakin bir yerlere kaçmayı. Herkesin aklında var bu aslında ama başaramıyorlar. İşini ailesini taşımak kolay değil. Bende seni orda tutan bir şey yok ise çık metropolden artık diyorum. Ben mesela babamı ve ailemi getirdim. Arkadaşlarıma da öneriyorum." (K2)

“ Tavsiye etmem ya. Kite sörf için tabi ki ama diğer türlü tavsiye etmem.” (K1)

3.2. Aitlik

Katılımcıların destinasyon aidiyetlerine ilişkin durumları incelendiğinde; katılımcıların büyük bir kısmı (7 kişi) Akyaka’ya ait olduklarını hissetmektedir. Bir kişi kendisini Göcek’e ait hissederken, bir kişi de hiçbir destinasyonla kendini özdeşleştirmemekte ve ait hissetmemektedir. Bazı katılımcıların motivasyonlarına ilişkin belirtilen görüşleri şu şekildedir:

“Hem işimden hem de işimden doğan diğer şeylerden dolayı. Yani küçük bir yer çok kalabalık değil sadece dönemlik bir kalabalığı var işte bayramlar. Akşam bir yemeğe gittiğinde, mekâna gittiğinde herkesin amacı belli, kite için gelmiş. Oradan doğan bir arkadaşlık var, daha samimi bir ortam var.” (K4)

“Tabi, yani sonuçta kaç yıldır buradayım, Akyaka’ya indiğim zaman sağıma soluma baktığımda yerlilerden hemen hemen herkesi tanırım. Burada buralı olduğumu hissediyorum, buraya ait olduğumu da hissediyorum. Buranın en çok kış zamanlarını severim çünkü Haziran’dan Eylül 15’e kadar olan kısımda kalabalığın verdiği bir iticilik var.” (K5)

“Evet, öyle hissettiğim için buradayım. Hayatımın sporu kitesörf için buradayım.” (K6)

Kendisini Akyaka’ya ait hissetmediğini belirten bir katılımcı bunu şu şekilde ifade etmektedir:

“Hiçbir yerle özdeşleştirmiyorum. Farklı yerlerde yaşıyorum. Gezmeyi çok seviyorum. Bir yerde çok uzun süre kalmayı sevmiyorum.” (K3)

3.3. Kitesörf

Katılımcılara kite sörf ya da sörf turizmi ile ilgili görüşleri sorulmuştur. Katılımcılar sörfü özgürlük, rüzgâr, deniz, yeşil, yaşam tarzı, huzur ve doğanın yanı sıra para, geliri yüksek ve eğitimli müşteri ile özdeşleştirmektedir. Katılımcılara ait bazı ifadeler aşağıda verilmiştir.

“Hem doğa sporu hem de ekstrem bir spor. Adrenalinin fazla olduğu bir spor. Birazcık hayata heyecan katmak isteyenlerin yapacağı bir spor açıkçası.” (K1)

“Aktif yaşam tarzı geliyor tabi kite sörf deyince. Kite sörfçüler yaz kış spotları dolaşırlar. Yaşam biçimi haline geliyor.” (K3)

“Kite her şeyden önce doğa sporu. Doğa, rüzgâr, deniz, yeşil. Bunların hepsini birleştirebildiğiniz bir spor. Kite sörfünüzle doğayı güç alarak bir güç üretiyorsunuz ve bunu kontrol edebiliyorsunuz. Yani bunun insana verdiği haz ve mutluluk insanları buraya çeken en büyük etken. Onun dışında 5-6 kişilik bir grup burada tanışıp tatile gidebiliyorlar. Kite sörf insanın hayatına dokunan bir spor aslında.” (K5)

“Para geliyor. Burası o kadar pahalı ki. Çok zengin müşteriler geliyor ama ona rağmen girişte 100 TL vermek onlar için büyük problem oluyor. Zenginler ama her seferinde giriş için para vermek istemiyorlar.” (K6)

Katılımcılar sörfçülerin kendilerini geliştirmeleri için kite sörf sporunu farklı spotlarda da yapmaları gerektiğine değinmişlerdir. Bu kapsamda sörfçülerin kite sörf için yeni yerler aradıklarını ve bu konuda istekli olduklarını dile getirmişlerdir. Katılımcılardan biri senede bir defa da olsa rüzgârın garanti olduğu bir kite spotuna mutlaka gideceklerini belirtmiştir.

Kite sörfün Akyaka’nın gelişimindeki etkisine ilişkin olarak katılımcılar, kite sörfün Akyaka’ya fayda sağladığını ve bölgenin gelişimine farklı açılardan olumlu katkılarının olduğunu dile getirmişlerdir. Katılımcılardan birisi Akyaka’nın kite sörf ile ön plana çıkmasının nedeni olarak dizi-film çekimleri ile ünlüleri bölgeye çekmesinin olduğuna ve böylece Akyaka’nın popülerliğinin artmasına katkı sağladığına vurgu yapmıştır.

3.4. Sürdürülebilir Turizm

Destinasyon sürdürülebilir turizm açısından incelendiğinde katılımcıların büyük bir kısmı (7 kişi) bölgenin en çok ekonomik açıdan etkilendiğini belirtmiştir. Katılımcılara göre kite sörfün Akyaka’ya etkileri

sırasıyla ekonomik etkiler, sosyo-kültürel ve çevresel etkiler takip etmektedir. Bazı katılımcılara ait görüşler şu şekildedir:

“Ekonomiden kesinlikle başlıyor bu iş. Kite sörf'e gelen insanlar sadece kite yapmıyor, konaklaması var gıdası var alışverişi var. Bununla birlikte farklı kültürler görülmesini de etkiliyordur.” (K2)

“Akyaka daha çok yerli turistlerin ve hafta sonu tatilcilerin geldiği bir kasabaydı. Şimdi kite sörf'e birlikte hali vakti yerinde insanlar tarafından ziyaret edilmeye başlandı. Dolayısıyla, sosyo-kültürel yapı değişti diyebiliriz. Ekonomik açıdan da etkiledi. Çevreye bir zararı yok ama popülasyon artarsa çevreye zarar verir hal alabilir. Tek kullanımlık plastik olmaması lazım. Onun dışında kite sörfün doğaya verdiği bir zarar yok.” (K3)

“Yani insanlar özellikle buraya gelip ders almak ve yerleşmek istiyor. Bu nedenle ekonomik olarak bence ilk. Onun dışında yerli halkın da kendini geliştirmesinde destek oluyor.” (K4)

“En çok ekonomik anlamda etkiliyor. Normal buraya gelen bir turistten 10 katından daha fazla harcama kapasitesi var. Daha iyi yemek, daha iyi restoran daha iyi otel arıyor kite sörfçü.” (K9)

Katılımcıların tamamına yakını (8 kişi) kite sörf ile ilgilenen sörfçülerin Akyaka'dan başka sörf destinasyonlarında da bu aktiviteyi denemesi gerektiğini düşünmektedir. Bir katılımcının görüşü şu şekildedir:

“Türkiye'nin en iyi spotu burası. Rüzgâr açısından, suyun derinliği açısından en iyi spot. Eğitim için burası çok iyi bir spot. Başlangıç için insanlar burayı tercih ediyor. Bu işte ilerlersen kaymaya başladığında biraz daha sert rüzgârlı spotlara da gidilmeli.” (K6)

Katılımcılardan son olarak kite sörf deneyimi yaşadıkları Akyaka'nın sürdürülebilir turizm anlayışı çerçevesinde nasıl yönetilmesine ilişkin öneriler istenmiştir. Bazı katılımcılara ait öneriler şu şekildedir:

“Sezonda burada 300-400 tane kite oluyor. Bu sayı arttıkça öğrenci Akyaka'yı tercih etmemeye başlayabilir. Zaten çok kalabalık sağında, solunda kite var ben bu sporu öğrenmek için kilometre yapmam lazım ama gidemiyorum, her yerde kite var deyip sıkılanlar oluyor. O yüzden artışı güzel bir sürece yaymak lazım, mesela bu tarihlerde bomboş oluyor, kapasiteyi geçmemesi lazım.” (K2)

“Çevre kirliliği konusunda dikkatli olunması lazım. Burası dünyadaki en iyi başlangıç spotlarından birisi. Çünkü şartlar spora başlangıç için çok uygun bir yer. Yani buraya turist çekilmesi isteniyorsa, organizasyonlarla bir takım partilerle buranın reklamı yapılması lazım. Yerel yönetimler daha çok ilgi gösterebilir. Burası özel bir plaj. Bu spor geleceğin sporu. Artık insanların en çok rağbet gösterdiği spor uçurtma sörfü. Yeni spotlar yaratılabilir.” (K3)

“Plaja giriş ücreti iyileştirilebilir.” (K4)

“Hava sıcaklıklarının artması rüzgârları düşürüyor. Bir de arkada sazlıklar var o sazlıkların kesilmemesi lazım, onlar da kesilince rüzgârın şiddeti azalıyor. Yelken federasyonunun bu spora biraz daha önem vermesi gerekir. Buradaki doğal yapının daha fazla değişmemesi gerekir ki buradaki rüzgârın şiddeti de değişmesin. Mevcut korunmalı.” (K6)

“Buranın korunması gerekir. Yani şansımız da o burası sulak alan, koruma alanıydı dolayısıyla yapılaşma katiiyen yasak. Doğal kaldığı sürece bu rüzgâr esecek.” (K8)

4. SONUÇ VE ÖNERİ

Çalışmada Akyaka'daki kite sörf turizmi bağlamında, kite sörfün sürdürülebilir turizme olan etkilerini ve paydaşların destinasyon aidiyetlerini ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu doğrultuda Akyaka'da kite sörf eğitmenliği yapan bireyler araştırmanın örneklemini oluşturmuştur.

Yapılan görüşmeler sonucunda, katılımcıların Akyaka'yı sevdikleri, sakinlik, huzur, doğa, kite sörf gibi nedenlerden dolayı burada kaldıkları ve çalışma hayatlarına yine Akyaka'da devam etmek istedikleri anlaşılmıştır. Bu kapsamda Walczak ve Levine (2016: 24) tarafından yapılan bir çalışmada kite sörfün uygulandığı bölgede istihdam yaratıcı etkisinin olduğuna değinilmiştir. Bunun yanı sıra katılımcıların aklında Akyaka'yı çağrıştıran kavramların azmak, doğa, kite sörf, ilkbahar, doğa harikası, sakinlik, huzur, oksijen ve gece hayatı gibi kavramlar olduğu görülmüştür. Katılımcılar için Akyaka'nın hatıralar, mutluluk, kite sörf ve hayatı ifade ettiği anlaşılmıştır. Bu bağlamda Akyaka'nın katılımcılar üzerinde olumlu bir etki yarattığı

sonucuna varılmıştır. Ayrıca katılımcıların Akyaka'yı tanıdıklarına tavsiye etme konusuna olumlu baktıkları anlaşılmış, özellikle kite sörfün tavsiye edilebilirlikte ilçe için etkili bir unsur olduğu görülmüştür.

Bazı katılımcılar kendilerini başka bir destinasyonla özdeşleştirse de katılımcıların çoğunun Akyaka'ya aidiyet hissettikleri görülmüştür. Bunun yanı sıra kite sörfün katılımcılar için vazgeçilmez bir deneyim olduğu ve hayat tarzlarını yansıttığı söylenebilir. Bu çalışmada elde edilen sonuçlarla paralel olarak Yüksel, Yüksel ve Bilim (2010: 274)'de bir yerle olan olumlu duygusal ve bilişsel bağların bireylerin bir destinasyona yönelik eleştirel değerlendirmesini ve destinasyon aidiyetini etkileyebileceğini ileri sürmüştür. Morales, Agüera, Lopez-Guzman ve Cuadra (2018: 173)'de destinasyon aidiyetinin sürdürülebilir turizmin gelişiminde olumlu bir etkisi olduğunu belirtmiştir. Reineman ve Ardoin (2018: 325) yapmış oldukları çalışmada sörfçülerin belirli bir sörf noktasına yüksek düzeyde aidiyet sergiledikleri ve bu noktalarla derin bağlar geliştirdikleri sonucuna ulaşmıştır. Bunun yanı sıra destinasyon aidiyeti gücünün sörf noktasının türüne göre değişiklik gösterdiğine ve katılımcıların sörf noktalarını "ailelerinin bir parçası" olarak gördüklerine değinmiştir. Bu araştırma kapsamında elde edilen elde edilen bulgular, Reineman ve Ardoin (2018: 325)'in sörfçü katılımcılarla gerçekleştirdiği araştırma bulguları ile paralellik göstermektedir. Dikkat çeken bir diğer nokta ise katılımcıların destinasyona aidiyet hissini olmasının yanı sıra Akyaka'nın sörf yapmayı öğrenmek için ideal bir yer olduğu kadar sörfçülerin kendisini geliştirmek için rüzgârın, dalganın ve deniz seviyesinin farklı olduğu bölgelere de gitmeleri gerektiğini savunmaları olmuştur. Kite sörf ya da sörf turizmi deyince katılımcıların akıllarına özgürlük, rüzgâr, deniz, yeşil, yaşam tarzı, huzur ve doğanın yanı sıra para, geliri yüksek ve eğitimli müşteri geldiği görülmektedir. Buradan kite sörf ya da sörf turizminin akıllarda özellikle doğal ve çevresel güzelliklerin yanı sıra farklı yaşam tarzı ile birlikte turistik harcamadan kaynaklı ekonomik geliri ifade ettiği de anlaşılmıştır.

Kite sörfte olan ilgi yıllar içerisinde artmakta ve bu da önümüzdeki yıllarda bu sporu yapmak isteyenlerin sayısının artacağı (Wiesner ve Kunysz, 2018: 2) ve dolayısıyla da kite sörfün gelişeceği anlamını taşımaktadır. Bu kapsamda Akyaka da günden güne kite sörf ile gelişmekte ve yerel halk için bir gelir kapısı olmaktadır. Katılımcı yanıtları da bunu destekler nitelikte olup, konuyla ilgili araştırmadan elde edilen veriler neticesinde Akyaka'nın kite sörf ile ön plana çıkmasının nedeni olarak dizi-film çekimleri ile ünlüleri bölgeye çekmesinin olduğu ve böylece Akyaka'nın popülerliğinin artmasına katkı sağladığı görülmüştür.

Kite sörfü sürdürülebilir turizm anlayışı çerçevesinde incelediğimizde ise; bölgenin ekonomisine büyük oranda katkı sağlamaktadır. Kite sörf sporunun konaklama işletmeleri, eğitim tesisleri, spor malzemeleri sağlayıcıları gibi çeşitli alt sektörleri de destekleyerek önemli ekonomik büyüme yaratma potansiyeli vardır (Jiménez-García, Ruiz-Chico, Peña-Sánchez ve López-Sánchez, 2020: 2). Kite sörf başta konaklama, yiyecek-içecek işletmeleri olmak üzere diğer tüm işletmeler için gelir kaynağıdır. Nitekim araştırma da bunu destekler nitelikte olup, kite sörfün bölgeye sağladığı ekonomik katkının önemli düzeyde olduğu belirtilmiştir. Ciles (2009: 82) sörf turizminin özellikle gelişmekte olan bölgelerdeki marjinal topluluklar için olumlu bir ekonomik kalkınma faktörü olduğuna dikkat çekmiştir. Bu kapsamda sörf turizminin yerel istihdamı artırarak ve yoksulluğu azaltarak yerel topluluklar için doğrudan ekonomik fayda yarattığı sonucuna ulaşmıştır. Martin ve Assenov (2014) sörf turizminin ve sörf davetlerinin en çok ekonomik katkı sağlayan unsurlar olarak ön plana çıktığını belirtmiş; O'Brien ve Ponting (2013: 169) ise sörf turizminin ev sahibi toplulukları geliştirdiğini ve kalkındırılması açısından desteklediğini vurgulamıştır. Yine Walczak ve Levine (2016: 15)'de kite sörfün su ve kanalizasyon gibi altyapı hizmetlerinin iyileştirilmesinde, iş fırsatı ve döviz geliri getirmesinde önemli olduğunu belirtmiş, kite sörfün iş yaratma, otellere gelir getirme gibi ekonomik olarak olumlu etkilerinin olduğunu ortaya koymuştur. Bu bağlamda bu araştırmanın sonuçları ile belirtilen literatürde ki diğer araştırma sonuçlarının uyumlu olduğu görülmüştür.

Akyaka'ya gelen sörfçüler yerel halkın bireysel gelişimlerini ve bölgenin sosyo-kültürel yapısını etkilemektedir. Bölgenin dönemsel olarak yoğun ve kalabalık olmasından dolayı çevre kirliliğine dikkat edilmesi gerekmektedir. Kite sörf devam ettikçe bölgeye gerek ekonomik gerek sosyo-kültürel gerekse de çevresel olarak etkilerinin olacağı aşikârdır. Bu noktada katılımcılar; bölgenin taşıma kapasitesini aşmadan turist ağırlamasını, bölgenin doğal kalması için mevcut şartların korunmasını tavsiye etmekle birlikte, yeni sörf yerlerinin yaratılmasını ve sörf alanı giriş ücretlerinin iyileştirilmesini önermektedir. Ciles (2009: 82) sörf turizminin eğlenceler için oluşturulan altyapının geliştirilmesinden çok, yerel toplulukların yaşam kalitesinin iyileştirilmesine katkıda bulunduğunu belirtmiştir. Martin ve Assenov (2014) kite sörfün çevresel etkileri olarak en çok kaliteli su sıkıntısı ve su kirliliğinin oluşmasına dikkat çekmiştir. Machado vd. (2018: 700) ise sörfün yerel nüfusun istihdam edilebilirliğini artırmasını sosyal boyutta ele almış, çevresel boyutta ise hem genel düzeyde hem de sörf özelinde arazi kullanım planlarının bilgi, uyum ve denetiminin iyileştirilmesi gerektiğine dikkat çekerek, doğal kaynakların daha iyi korunması adına plaj kullanımında daha iyi uygulamaların teşviki

İçin bir doğa sporları tüzüğü oluşturulması gerektiğinin önemli olduğuna değinmiştir. Yine O'Brien ve Ponting (2013: 169) sörf turizminin spor, turizm ve misafirperverlik bağlamlarında yerel halk için becerilerin geliştirilmesi, sağlıklı yaşam davranışları, genç ve özellikle de kadınların spora katılımı için fırsatlar oluşturduğu belirtmişlerdir. Sonuç olarak, zamanla daha çok kişinin tercih edeceği bir spor olan kite sörf, Akyaka destinasyonu için oldukça önemlidir.

Araştırma sürecinde Akyaka ilçesindeki katılımcılarla gerçekleştirilen görüşmeler sonucunda edinilen bilgilere dayanarak kite sörf turizminin ilçede sürdürülebilir bir şekilde yapılmasına yönelik bazı önerilerin getirilmesi mümkündür:

- Akyaka ilçesi kite sörf temalı tanıtım faaliyetleri ile yurtiçi ve yurtdışında ön plana çıkarılabilir. Bölgede kite sörfle ilgili motiflere (heykeller, görseller, hediyelik eşyalar, festivaller vb.) yer verilebilir.
- Türkiye'de bulunan kite sörf spotlarına özel bir kite sörf rotası oluşturulabilir. Örneğin: Akyaka bir başlangıç spotu olarak ilk sırada yer alırken, kite sörfün yapıldığı diğer bölgeler zorluk deresine göre sınıflandırılabilir ve sıralanabilir. Böylece sörf turisti spotları aşama aşama ziyaret ederek profesyonel bir kite sörf eğitimi veya deneyimi elde edebilir.
- Türkiye Yelken Federasyonu çatısı altında, Türkiye'de bulunan kite sörf spotları arasında işbirliği oluşturularak, kite sörf sporunun geliştirilmesi ve standardizasyonunun sağlanması adına çalışmalar yapılabilir. Bu bağlamda kite sörf eğitiminde sörfçülere özel sertifikalandırma çalışmaları yapılabilir. Ayrıca kite sörf eğitimi veren eğitmenlerin eğitimi konusunda çalışmalar yapılarak, alanında uzman olmalarına katkı sağlanabilir.
- Akyaka'da doğal yapının korunabilmesi sürdürülebilirlik için çok önemlidir. Bu bağlamda, özellikle yüksek sezonlarda oluşabilecek yıkıcı çevresel etkilerin en aza indirilebilmesi için çeşitli çevre aktiviteleri organize edilebilir, Akyaka'ya özel çevre misyonu oluşturulabilir.
- Kite sörfün gelişimi için sporcular teşvik edilebilir ve desteklenebilir.
- Akyaka'da kite sörf deneyimine özgün bazı özellikler (kite sörf okulları, başlangıç spotu, kıyı şeridi uzunluğu, suyun sığ olması, çevre, doğa, azmak vs.) ön plana çıkarılarak destinasyon kişiliği çalışmaları yapılabilir. Böylece tüm paydaşlar için destinasyon aidiyeti oluşumuna katkı sağlanabilir.

Çalışmanın en önemli kısıtı, uygulamanın kite sörf ile popülerliği artmış olan Muğla ili Ula ilçesine bağlı Akyaka mahallesinde sörf eğitmeni olarak çalışan bireyler ile sınırlandırılmış olmasıdır. Bu bağlamda, sonraki araştırmacılar tarafından Akyaka'ya turist olarak gelen sörfçüler ile görüşme, odak grup görüşmesi yapılarak derine inilebilir ya da anket tekniği kullanılarak araştırma yapılabilir. Böylece araştırma nicel verilerle desteklenebilir. Bunun yanı sıra, diğer kite sörf destinasyonları da araştırma alanı olarak tercih edilebilir. Çalışmanın sörf turizmi kapsamında yapılan çalışmaların az olması nedeniyle literatüre katkı sağlayacağı ve destinasyon yöneticilerinin konu ile ilgili farkındalıklarının oluşacağı varsayılmaktadır.

Not: Bu makale, III. Uluslararası Sürdürülebilir Turizm Kongresi'nde sözlü olarak sunulan ve genişletilmiş özet formatında yayınlanan bildirinin genişletilmiş halidir.

REFERENCES

- Amerta, I. M. S, Sara, I. M, & Bagiada, K. (2018). [Sustainable tourism development](#). *International research journal of management, IT and social sciences*, 5(2), 248-254.
[Google Scholar](#), [Cross Ref](#)
- Balan, V, Dragomirescu, V, Ghiata, M, Onoiu, C. L. ve Branet, C. (2021). [Kitesurfing – A Unique Movement Experience](#). *Discobolul – Physical Education, Sport and Kinotherapy Journal*, 60(1), 35-44.
[Google Scholar](#), [Cross Ref](#)
- Buckley, R. (2002). [Surf tourism and sustainable development in indo-pacific islands. I. The industry and the islands](#). *Journal of Sustainable Tourism*, 10(5), 405-424.
[Indexed at](#), [Google Scholar](#), [Cross Ref](#)
- Chang, C. T. (2013). [The Disappearing Sustainability Triangle: Community Level Considerations](#). *Sustainability Science*, 8(2), 227-240.
[Indexed at](#), [Google Scholar](#), [Cross Ref](#)

- Chen, C. F., & Chen, F. S. (2010). [Experience quality, perceived value, satisfaction and behavioral intentions for heritage tourists](#). *Tourism management*, 31(1), 29-35. doi: 10.1016/j.tourman.2009.02.008.
[Indexed at](#), [Google Scholar](#), [Cross Ref](#)
- Currer, I. (2002). [Kitesurfing - The Complete Guide](#). Northern Paragliding Ltd.
[Indexed at](#), [Google Scholar](#)
- Dolnicar, S. ve Fluker, M. (2003). [Behavioural Market Segments Among Surf Tourists: Investigating Past Destination Choice](#). *Journal of Sport and Tourism*, 8(3), 186-196.
[Indexed at](#), [Google Scholar](#), [Cross Ref](#)
- Duman, S, Şahin, H. M, Uluç, E. A, & Bulut, Ç. (2021). [Spor Turizminin Türkiye Açısından Ekonomik Boyutu](#). *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 6(4), 367-383.
[Indexed at](#), [Google Scholar](#), [Cross Ref](#)
- Ekiz, D. (2015). [Bilimsel Araştırma Yöntemleri](#). Ankara: Am Yayıncılık.
[Indexed at](#), [Google Scholar](#), [Cross Ref](#)
- Hugues Dit Ciles, E. K. (2009). [The Sustainability of Surfing Tourism at Remote Destinations](#). *The Unpublished Doctor of Philosophy*, University of Plymouth, United Kingdom.
[Indexed at](#), [Google Scholar](#)
- Jiménez-García, M, Ruiz-Chico, J, Peña-Sánchez, A. R, & López-Sánchez, J. A. (2020). [A bibliometric analysis of sports tourism and sustainability \(2002-2019\)](#). *Sustainability*, 12(7), 2840.
[Indexed at](#), [Google Scholar](#), [Cross Ref](#)
- Kim, YG, Eves, A. ve Scarles, C. (2009). [Building a Model of Local Food Consumption on Trips and Holidays: A Grounded Theory Approach](#). *International Journal of Hospitality Management*, 28, 423-431.
[Indexed at](#), [Google Scholar](#), [Cross Ref](#)
- LeCompete, M. D. ve Goetz, J. P. (1982). [Problems of Reliability and Validity in Ethnographic Research](#). *Review of Educational Research*, 52 (1), 31-60.
[Indexed at](#), [Google Scholar](#), [Cross Ref](#)
- Lee, T. H. (2013). [Influence Analysis of Community Resident Support for Sustainable Tourism Development](#). *Tourism Management*, 34, 37-46.
[Indexed at](#), [Google Scholar](#), [Cross Ref](#)
- Lee, T. H, & Hsu, F. Y. (2013). [Examining how attending motivation and satisfaction affects the loyalty for attendees at aboriginal festivals](#). *International journal of tourism research*, 15(1), 18-34. doi: 10.1002/ jtr.867.
[Indexed at](#), [Google Scholar](#), [Cross Ref](#)
- Machado, V, Carrasco, P, Contreiras, J. P, Duarte, A. P, & Gouveia, D. (2018). [Governing locally for sustainability: public and private organizations' perspective in surf tourism at Aljezur, Costa Vicentina, Portugal](#). *Tourism Planning & Development*, 15(6), 692-704.
[Indexed at](#), [Google Scholar](#), [Cross Ref](#)
- Martín González, R, Swart, K. ve Luque Gil, A. M. (2019). [27th European Sport Management Conference Book of Abstracts. A Surfing-Related Sports \(SRs\) Taxonomy Based on Power And Environment Requirements içinde](#) (ss. 434-435). *European Association for Sports Management*.
[Google Scholar](#)
- Martín-González, R, Swart, K. ve Luque-Gil, A. M. (2021). [Tourism competitiveness and sustainability indicators in the context of surf tourism: The case of Cape Town](#). *Sustainability (Switzerland)*, 13(13).
[Indexed at](#), [Google Scholar](#), [Cross Ref](#)
- Martin, S. A, & Assenov, I. (2014). [Investigating the importance of surf resource sustainability indicators: Stakeholder perspectives for surf tourism planning and development](#). *Tourism Planning & Development*, 11(2), 127-148.
[Indexed at](#), [Google Scholar](#), [Cross Ref](#)
- Morales, P. C, Agüera, F. O, López-Guzmán, T, & Cuadra, S. M. (2018). [Community attachment and support for sustainable tourism development through the attitudes of the local population: A case study in Puerto Plata, Dominican Republic](#). *Mediterranean Journal of Social Sciences*, 9(2), 173.
[Indexed at](#), [Google Scholar](#), [Cross Ref](#)
- O'Brien, D, & Ponting, J. (2013). [Sustainable surf tourism: A community centered approach in Papua New Guinea](#). *Journal of Sport Management*, 27(2), 158-172.
[Indexed at](#), [Google Scholar](#), [Cross Ref](#)
- Özbek, M. (2014). [Turizm Amaçlı Su Altı Ve Su Üstü Sportif Faaliyetler: Bugünü Geleceği](#). *Dokuz Eylül Üniversitesi Denizcilik Fakültesi Dergisi*, 6(2), 27-48.
[Indexed at](#), [Google Scholar](#), [Cross Ref](#)

- Polat, Ç. (2019, 1 Mayıs). [Akyaka; the Heart of Kiteboarding in Turkey](#). *Kite Spots Turkey*. Erişim tarihi: 14 Ekim 2021.
[Google Scholar](#)
- Ponting, J. (2008). [Consuming nirvana: An exploration of surfing tourist space](#). PhD thesis, *University of Technology, Sydney, NSW, Australia*.
[Indexed at](#), [Google Scholar](#), [Cross Ref](#)
- Proctor, T. (2005). [Pazarlama Araştırmasının Temelleri](#). *İstanbul: Bilim Teknik Yayınevi*.
[Indexed at](#), [Google Scholar](#), [Cross Ref](#)
- Red Bull. (2018, 5 Eylül). [Kiteboard'da Dünyanın En İyileri Akyaka'da Buluşuyor](#). *Red Bull*. Erişim tarihi: 14 Ekim 2021.
[Google Scholar](#)
- Red Bull. (2019, 22 Mayıs). [Kitesurf \(Kiteboard\) Nedir? Türkiye'de Kitesurf Yapılabilecek En İyi Yerler](#). *Red Bull*. Erişim tarihi: 14 Ekim 2021.
[Google Scholar](#)
- Reineman, D. R. ve Ardoin, N. M. (2018). [Sustainable tourism and the management of nearshore coastal places: place attachment and disruption to surf-spots](#). *Journal of Sustainable Tourism*, 26 (2), 325-340.
[Indexed at](#), [Google Scholar](#), [Cross Ref](#)
- Sivek, D. J. ve Hungerford, H. (1990). [Predictors of Responsible Behavior in Members of Three Wisconsin Conservation Organizations](#). *Journal of Environmental Education*, 21 (2), 35-40.
[Indexed at](#), [Google Scholar](#), [Cross Ref](#)
- Swarbrooke, J. (1998). [Sustainable Tourism Management](#). *New York: CABI Publishing*.
[Google Scholar](#)
- UNEP ve UNWTO. (2005). [Making Tourism More Sustainable A Guide for Policy Makers](#). Erişim tarihi: 14 Ekim 2021.
[Indexed at](#), [Google Scholar](#), [Cross Ref](#)
- Vaske, J. J. ve Kobrin, K. C. (2001). [Place Attachment and Environmentally Responsible Behavior](#). *The Journal of Environmental Education*, 32 (4), 16-21.
[Indexed at](#), [Google Scholar](#), [Cross Ref](#)
- Veasna, S, Wu, W. Y. ve Huang, C. H. (2013). [The impact of destination source credibility on destination satisfaction: The mediating effects of destination attachment and destination image](#). *Tourism Management*, 36, 511-526.
[Indexed at](#), [Google Scholar](#), [Cross Ref](#)
- Walczak, J, & Levine, I. (2016). Intertidal Interactions: Stakeholder Relationships Arising from Kitesurfing in Paje, Zanzibar.
[Indexed at](#)
- Wheaton, B. (2020). [Surfing and Environmental Sustainability](#). *Sport and the Environment* içinde (ss. 157-178). Emerald Publishing Limited.
[Indexed at](#), [Cross Ref](#)
- Wiesner, W, & Kunysz, P. (2018). [Risk management in kitesurfing as a basic condition of effective learning and safe swimming](#). *Polish Hyperbaric Research*, 64(3), 55-67.
[Indexed at](#), [Cross Ref](#)
- www.isasurf.org. (n.d.). [What is the International Surfing Association?](#) *www.isasurf.org*. Erişim tarihi: 10 Ekim 2021.
- Yaşar, O. (2014). Bozcaada'nın Su Sporlarından Rüzgar Sörfü (Windsurfing) Ve Uçurtma Sörfü (Kitesurfing) Potansiyelinin Coğrafi Temelleri. *Electronic Turkish Studies*, 9(2).
[Indexed at](#), [Cross Ref](#)
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). [Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri](#). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yuksel, A, Yuksel, F. ve Bilim, Y. (2010). Destination attachment: Effects on customer satisfaction and cognitive, affective and conative loyalty. *Tourism Management*, 31(2), 274-284.
[Indexed at](#), [Cross Ref](#)